

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องความคิดเห็นและบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน เพื่อศึกษาถึง ความเป็นมาและการเปลี่ยนแปลงในบริเวณถนนสายเชียงใหม่-ลำพูนในด้านกายภาพ ประชากร สังคม เศรษฐกิจ การใช้ประโยชน์ที่ดินและสภาพแวดล้อม ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน และ บทบาทในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องคือ อายุ อาชีพ ลักษณะการใช้พื้นที่ และสถานภาพทางสังคม ผลของการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

6.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นและบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน ได้ทำการศึกษาโดยใช้พื้นที่บริเวณถนนสายเชียงใหม่-ลำพูนในบริเวณที่เป็นเขตอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและศิลปกรรม มีพื้นที่ตามลักษณะแนวยาวของถนนขนาด 60 เมตร จากเขตทาง มีระยะทางทั้งสิ้นประมาณ 22 กิโลเมตร โดยใช้วิธีการในการดำเนินการการศึกษาด้วยการทำการสนทนากลุ่ม(Focus Group Discussion) จำนวน 6 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน มีผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นชาวบ้านที่อยู่อาศัยในบริเวณพื้นที่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักมีความหลากหลายทางด้านอายุ อาชีพ ลักษณะการใช้ที่ดินและมีสถานภาพที่แตกต่างกัน สามารถสรุปผลการศึกษาได้ว่า

6.1.1 การศึกษาความเป็นมาและการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ ประชากร สังคม เศรษฐกิจ การใช้ที่ดินและสภาพแวดล้อม

6.1.1.1 การศึกษาความเป็นมาในอดีต

ถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน เป็นถนนที่ใช้ติดต่อระหว่างเมืองเชียงใหม่กับเมืองลำพูน มาตั้งแต่อดีต จนถึงสมัยรัชกาลที่ 5 ได้มีการพัฒนาถนนให้สะดวกสบายขึ้นและปลูกไม้ยางในเขตจังหวัดเชียงใหม่และไม้ซี้เหล็กในเขตจังหวัดลำพูน

1. ลักษณะทางกายภาพ เป็นถนนดินแคบเส้นทางเดียว ต่อมาเป็นถนนลูกรังและพัฒนาเป็นถนนลาดยางเส้นทางเดียว ปลูกไม้ยางและไม้ซี้เหล็ก บ้านเรือนไม่มาก เป็นป่าไผ่
2. ลักษณะทางประชากร มีประชากรอาศัยอยู่น้อย

3. ลักษณะทางสังคม-เศรษฐกิจ ทำการเกษตรปลูกข้าวเพื่อยังชีพ รายได้พออยู่พอกิน ผู้คนมีน้ำใจให้ความช่วยเหลือกัน ยึดถือประเพณี
4. ลักษณะการใช้ที่ดิน พื้นที่การเกษตรเป็นพื้นที่การทำนา การตั้งบ้านเรือนจะไม่อยู่ริมคันยาง
5. ลักษณะสภาพแวดล้อม มีความร่มรื่น สวยงาม สภาพอากาศดี มีความคล่องตัว

6.1.1.2 สภาพแวดล้อมของถนนสายเชียงใหม่-ลำพูนในปัจจุบัน

1. ลักษณะทางกายภาพ เป็นถนนลาดยาง ขนาด 2 ช่องทาง ไปและกลับ คันยางและคันหญ้าเหล็กกลดน้อยลง ปรึมาก บ้านเรือนหนาแน่นมากขึ้น
2. ลักษณะทางประชากร มีประชากรหนาแน่นมากขึ้นทั้งคนท้องถิ่นดั้งเดิม และผู้ที่อาศัยอยู่ภายหลัง
3. ลักษณะทางสังคม-เศรษฐกิจ ทำการเกษตรเพื่อการค้า เปลี่ยนอาชีพเป็นรับจ้าง และเข้าไปทำงานในเมือง เนื่องจากค่าครองชีพสูง รายได้น้อย ทำให้เกิดสังคมเมือง ผู้คนไม่ค่อยมีน้ำใจ ละเลยประเพณี
4. ลักษณะการใช้ที่ดิน พื้นที่นากลายเป็นสวนลำไย และพื้นที่จัดสรรบริเวณริมคันยางมีคนมาอาศัยอยู่มาก และกลายเป็นพื้นที่การค้าตามแนวถนนไปเกือบตลอดสาย
5. ลักษณะสภาพแวดล้อม ความร่มรื่นลดน้อยลง สภาพอากาศแย่ง มีมลพิษมากขึ้น เกิดปัญหาการจราจร

ผลการศึกษาความเป็นมาในอดีตจนถึงปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในหลายด้านด้วยกัน การเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัด คือการเปลี่ยนทางกายภาพและการใช้ที่ดิน คืออาคารพาณิชย์เพิ่มมากขึ้นและมีความหนาแน่นมากในบริเวณชุมชน และพื้นที่นาดลงมาก กลายเป็นพื้นที่สวนลำไยและที่จัดสรร คันยาง คันหญ้าเหล็กกลดจำนวนลง การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจทำให้ผู้คนเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตแบบเก่า สู่วิถีชีวิตของสังคมเมือง ลดความสนใจต่อสิ่งรอบข้างลงและมุ่งแสวงหารายได้เพื่อเลี้ยงตนและครอบครัว เมื่อถนนสายนี้ได้รับการพัฒนาทำให้เกิดความสะดวกสบายมากขึ้น ผู้คนจากต่างถิ่นจึงเข้ามาอยู่อาศัยเพิ่มมากขึ้น และใช้พื้นที่ริมคันยางอยู่อาศัยและประกอบอาชีพ ส่งผลกระทบต่อคันยางและคันหญ้าเหล็กกลดทำลายลงไปมาก ทำให้สภาพแวดล้อมของถนนในปัจจุบันขาดความร่มรื่น สวยงาม และมีมลภาวะทางอากาศมากกว่าสภาพอากาศในอดีต

6.1.1.3 ปัญหาและสาเหตุของปัญหา

ผลการศึกษา ปัญหาทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นบนถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน คือ ปัญหาขยะ ปัญหาอากาศเสีย ปัญหาฝุ่นละออง ปัญหาการปัญหาเสียงดัง ปัญหาน้ำเน่าเสีย มีสาเหตุมาจาก 2 ประการ คือ การพัฒนาความเจริญ และการเพิ่มขึ้นของประชากร แต่ประชาชนกลับเห็นว่าปัญหาทางสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ยังไม่เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและชุมชน

6.1.2 ความคิดเห็นในการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน

6.1.2.1 การปรับปรุงผิวจราจรและกำหนดขนาดเป็น 2 ช่องจราจร

ผลการศึกษา พบว่า ความเห็นส่วนใหญ่ยังเห็นว่าสภาพถนนในปัจจุบันยังมีสภาพที่ใช้งานได้คืออยู่ แต่ควรทำการปรับปรุงผิวจราจรให้เรียบร้อย และกำหนดช่องทางการจราจรเป็นเป็น 2 ช่องทางไปและกลับ และมีไหล่ทางสำหรับรถจักรยานยนต์ประมาณ 1.50 เมตรโดยตลอดทั้งสาย

6.1.2.2 การจัดทางเดินทางเท้า ทางจักรยาน

ผลการศึกษาพบว่ามีความเห็นออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) เห็นด้วยกับการทำทางจักรยานและทางเดินเท้าและสามารถที่จะทำได้ 2) เห็นด้วย แต่คิดว่าไม่สามารถทำได้ และ 3) เห็นว่าไม่สมควรทำและเป็นไปไม่ได้ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการทำทางจักรยานและทางเดินเท้า โดยใช้พื้นที่ที่เหลือบริเวณด้านข้างด้านข้าง ประมาณ 1.00-1.50 เมตร และทำเป็นทางลาดยางให้เข้ากับผิวถนนและสภาพแวดล้อม และบริเวณที่มีการปลูกสร้างอาคารล้ำเขตถนนจะต้องทำการเวนคืนที่ดิน เพื่อคืนที่ให้แก่กรมทางหลวงเพื่อการพัฒนาให้เป็นทางเดินเท้าและทางจักรยาน

6.1.2.3 ปลูกเสริมต้นยาง ต้นขี้เหล็กและจัดภูมิทัศน์ตามแนวถนน

ผลการศึกษาพบว่ามีทั้งผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการอนุรักษ์ต้นยางและต้นขี้เหล็ก และผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการอนุรักษ์ต้นยางและต้นขี้เหล็ก แต่ส่วนใหญ่เห็นว่าควรอนุรักษ์ไว้ และการปลูกเสริมต้นยางและต้นขี้เหล็กควรใช้ต้นขี้เหล็กควรเป็นต้นยางและต้นขี้เหล็กเหมือนเดิม เพื่อคงความเป็นเอกลักษณ์ คนที่ทำความเสียหายหรือทำให้ต้นยางตายต้องรับผิดชอบปลูกขึ้นมาใหม่ และการจัดภูมิทัศน์ของถนนสายนี้ควรมีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับเพิ่มเติมให้เกิดความสวยงาม โดยเป็นหน้าที่หลักเป็นของทางราชการ

6.1.2.4 วิธีการและมาตรการบำรุงรักษาต้นยาง ต้นขี้เหล็กเดิม

ผลการศึกษาพบว่าการดูแลบำรุงรักษาต้นยาง เป็นหน้าที่เจ้าหน้าที่ต้องเขามาดูแล คอยตัดแต่งกิ่งไม้แห้งหรือกิ่งที่ไม่สมบูรณ์ออกอยู่ตลอดเวลาและสม่ำเสมอ โดยต้องดูแลทั้งฝั่งด้านในถนนและด้านนอกถนนที่เป็นบ้านเรือนผู้คนเพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อผู้อยู่อาศัย และเพื่อให้มีความปลอดภัยมากขึ้น ควรติดป้ายเตือน หรือไฟสะท้อนแสงที่ต้นไม้ทุกต้น

6.1.2.5 สาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่เหมาะสม

ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการของชาวบ้านคือ

1. จัดทำทางระบายน้ำตลอดทั้งสาย เพื่อป้องกันน้ำท่วมขังบริเวณถนน
2. สายไฟและสายโทรศัพท์ควรทำให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่ต่ำเกินไป ไม่จำเป็นต้องทำแบบฝังดินหรือย้ายแนวสายไฟ
3. การเก็บและกำจัดขยะมีทั้งกลุ่มที่ต้องการให้มีการตั้งขยะสาธารณะ และผู้ที่ไม่ต้องการให้มีการตั้งถังขยะสาธารณะ แต่ส่วนใหญ่แล้วไม่ต้องการให้มีการตั้งขยะสาธารณะ เพราะเกรงว่าจะไม่มีคนมาเก็บ แต่หากจะตั้งเจ้าหน้าที่ต้องดูแลให้เรียบร้อยอยู่เสมอ

6.1.2.6 ส่วนประกอบภูมิทัศน์อื่นๆ เช่น ป้ายโฆษณา ไฟแสงสว่าง ตู้โทรศัพท์

1. ป้ายโฆษณา ควรมีการกำหนดขนาด สี และระยะเวลาติดตั้งที่มีความเหมาะสม
2. ไฟแสงสว่าง ควรมีการเพิ่มเติมไฟส่องสว่างตามจุดที่เหมาะสมตามชอยต่างๆ เพื่อให้เกิดความปลอดภัย
3. ตู้โทรศัพท์ ควรมีสภาพที่ใช้งานได้ โดยอาจจะมียูนิคที่แสดงลักษณะของดิน เช่น มีกาแล
4. ทางข้ามควรมีการทำทางข้ามในบริเวณที่เป็นชุมชน เช่น โรงเรียน

6.1.2.7 การพัฒนาจุดสนใจตามแนวเส้นทาง

การพัฒนาจุดสนใจให้เกิดความเหมาะสมและสวยงามทางภูมิทัศน์ ควรมีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ ทำสวนหย่อมเพิ่มเติม ทั้งนี้รวมถึงพื้นที่ว่างต่างๆ ควรทำเป็นสวนสาธารณะ สวนหย่อมหรือสนามเด็กเล่น ซึ่งเป็นพื้นที่สีเขียวเพื่อการนันทนาการและทำเป็นจุดแวะพักเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เดินทาง โดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการ

6.1.2.8 อาคารบ้านเรือนที่มีความเหมาะสม

อาคารบ้านเรือนที่ความเหมาะสมกับท้องถิ่น ควรเป็นอาคารที่มีการอนุรักษ์รูปแบบของวัฒนธรรมของชาวเหนือ มีการควบคุมขนาด สี และความสูงไม่ให้สูงเกินไป โดยนำสถาปัตยกรรมของชาวล้านมามาประยุกต์ใช้ เช่น กาแล งานฉลุลวดลายไม้

6.1.2.9 การพัฒนาวัดและโบราณสถาน

วัดและโบราณสถานควรได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟู บูรณะขึ้นมาใหม่และส่งเสริมแนวทางในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และเป็นแหล่งสร้างความรู้

ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม โดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมศิลปากร เป็นผู้รับผิดชอบ และวัดในปัจจุบันควรส่งเสริมบทบาทในการให้ความรู้ด้านประเพณี วัฒนธรรมที่ถูกต้อง

6.1.2.10 การเสริมกิจกรรม 2 ข้างทางที่เหมาะสม

กิจกรรมที่มีความเหมาะสม ควรจะมีการส่งเสริมการขายสินค้าของชุมชน ที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยการ ทำจุดขายสินค้าของชุมชนหรือร้านขายของที่ระลึกที่นำเอาสินค้าที่เป็นสัญลักษณ์ของชุมชนมาจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยวและผู้สัญจรผ่านไปมา และส่งเสริม วัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น

6.1.3 บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชน

6.1.3.1 บทบาทในการคิดค้นหาปัญหาและสาเหตุ

ประชาชนมีบทบาทในการค้นหาปัญหาสาเหตุที่น้อยมาก เนื่องจาก ประชาชนยังไม่เห็นถึงความสำคัญของปัญหาทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในชุมชน เนื่องจากยังมิได้ สร้างความเดือดร้อนให้แก่ชุมชน และมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่น้อยมากเกี่ยวกับการอนุรักษ์และ ปรับปรุงสภาพแวดล้อม โดยยังเห็นว่าเป็นหน้าที่ของรัฐ

6.1.3.2 บทบาทในการวางแผนพิจารณาดำเนินการ

บทบาทในการวางแผนพิจารณาดำเนินการ เนื่องจากในขั้นแรกประชาชน ไม่ได้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ทำให้ไม่เกิดการวางแผน แต่ประชาชนมีความต้องการที่จะเข้ามาร่วม ในวางแผนพิจารณาดำเนินการเพราะจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและเห็นว่ารัฐควรจะเป็นแกน นำในการวางแผนและให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

6.1.3.3 บทบาทในการร่วมลงทุนและปฏิบัติการ

ในการร่วมลงทุนและปฏิบัติการนั้น ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมใน การร่วมลงทุนและการปฏิบัติการได้มากกว่า ขั้นตอนการคิดค้นหาปัญหาสาเหตุและการวางแผน พิจารณาดำเนินการ ถึงแม้ว่าจะอยู่ในระดับที่ไม่มากนัก และผู้ร่วมสนทนาคิดเห็นว่าหน้าที่ในขั้นตอนนี้ ควรเป็น หน่วยงานรัฐ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนต้องร่วมมือกันในการปฏิบัติการจึงจะ ประสบความสำเร็จ

6.1.3.4 บทบาทในการร่วมติดตามและประเมินผล

ในการติดตามและตรวจสอบการดำเนินการของผู้ที่ดำเนินโครงการ นั้น เป็นเรื่องที่ประชาชนยังเห็นว่า ไม่สามารถเข้าไปทำการตรวจสอบได้ ทำให้ประชาชนไม่มีบทบาท การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานและการใช้งบประมาณของรัฐ แต่หากจะต้องทำการ ตรวจสอบต้องทำในลักษณะการตั้งกลุ่มหรือองค์กรเป็นตัวแทนขึ้นมา แต่ในส่วนการติดตามดูแล

ผลสำเร็จของโครงการ นั้น ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมเข้ามาช่วยดูแลได้มาก เนื่องจากสามารถช่วยกันดูแลได้ในท้องถิ่นของตนได้เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบและสวยงามต่อไป

6.2 อภิปรายผลการศึกษา

ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน ในส่วนของการอภิปรายผลนี้ ผู้วิจัยขอเสนอเป็น 3 ส่วน คือ

6.2.1 ความเป็นมาและการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ ประชากร สังคม เศรษฐกิจ การใช้ที่ดินและสภาพแวดล้อม

6.2.1.1 ในส่วนที่ได้ทำการศึกษาถึงประวัติความเป็นมาถึงสภาพแวดล้อมบริเวณถนนสายเชียงใหม่-ลำพูนตั้งแต่ในอดีตและสภาพแวดล้อมถนนในปัจจุบันและปัญหาทางสภาพแวดล้อมและผลกระทบที่เกิดขึ้น ผลจากการสนทนาความคิดเห็นที่ได้มีความสอดคล้องกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่าผู้ที่อยู่อาศัยบริเวณถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน ได้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมาโดยตลอดเป็นประสบการณ์ที่ได้พบ ได้เห็นมาเหมือนกัน เปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นบนถนนสายนี้พบว่า มีสาเหตุอยู่ด้วยกัน 2 ประการ คือ การพัฒนาความเจริญและประชากรเพิ่มมากขึ้น จากในสมัยก่อนถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน มีสภาพเป็นถนนดิน ใช้ลากเกวียน จนต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้มีการพัฒนาถนนและได้ปลูกต้นไม้ขึ้นในเขตจังหวัดเชียงใหม่และปลูกต้นไม้หลักในเขตจังหวัดลำพูน สภาพแวดล้อมของถนนในอดีตพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นา การตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนของประชาชนจะปลูกสร้างอยู่ห่างกัน ไม่มีการทำรั้วหรือกำแพงบ้าน เพราะในอดีตไม่มีอันตรายจากโจร ผู้ร้าย และไม่นิยมปลูกบ้านอยู่ใกล้กับต้นไม้และต้นไม้หลัก เพื่อให้ปลอดภัยจากแนวต้นไม้ที่มีกิ่งยางแห้ง ร่วงตกหล่น เมืองโยบายของประเทศ ได้พัฒนาความเจริญออกสู่ภูมิภาค ถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน ในฐานะที่บทบาทสำคัญในการใช้เส้นทางที่ใช้ติดต่อระหว่างเมืองเชียงใหม่และเมืองลำพูนมาตั้งแต่อดีต ได้รับการพัฒนาปรับปรุงให้มีสะดวกสบายเหมาะสมต่อบทบาทถนนสายสำคัญของชุมชน การพัฒนาถนนไม่เพียงแต่ทำให้สภาพถนนมีสภาพการใช้งานที่ดีเท่านั้น ยังเป็นการนำเอาสิ่งอำนวยความสะดวก สาธารณูปโภค สาธารณูปการ ที่จำเป็นต่อท้องถิ่นเข้ามาสู่ชุมชนและประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณถนนสายนี้ มีไฟฟ้า มีน้ำใช้ มีโทรศัพท์ ผู้คนจากต่างถิ่นจึงการโยกย้ายเข้ามาอยู่อาศัยบนถนนสายนี้กันมากขึ้น ทั้งๆที่ เมื่อก่อน มักจะไม่ค่อยมีคนมาอยู่อาศัยกัน เนื่องจากเป็นเส้นทางที่มีระยะทางที่ไกลเมือง การอพยพผู้คนได้เริ่มมาจากการที่ ในระยะแรกได้มีการย้ายผู้ที่อยู่ในชุมชนแออัดในเขตเมืองเชียงใหม่ ออกมาสู่บริเวณรอบนอก และจัดที่ให้ผู้คนที่เหล่านั้นได้อยู่กันเป็นชุมชนบริเวณถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน เมื่อถนนได้รับการพัฒนา เหล่านายทุนได้

กว่านซื้อที่นา ที่ดินบริเวณถนนสายนี้ เพื่อทำเป็นที่ดินจัดสรร หมู่บ้านจัดสรรและเก็งกำไร เพื่อขายให้แก่ผู้ที่ต้องการเข้ามาอยู่อาศัยที่ส่วนใหญ่เป็นคนต่างถิ่น จึงยังเห็นพื้นที่เปล่าที่ที่ปล่อยไว้รกร้างของเหล่านายทุนมีอยู่เป็นจำนวนมากที่ไม่สามารถทำการพัฒนาได้ เมื่อความเจริญเข้าสู่ท้องถิ่นแล้ว การติดต่อกับคนภายนอกสามารถทำได้อย่างสะดวกสบาย ความเจริญได้นำเอาสิ่งอำนวยความสะดวกที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น รถยนต์ โทรทัศน์ โทรศัพท์ ฯ เข้ามาสู่วิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่สงบเรียบง่าย อยู่กับการทำการเกษตร ทำนา ทำไร่ เริ่มหันเหทิศทางการใช้ชีวิตสมัยใหม่ที่ฟุ่มเฟือย ความต้องการทางปัจจัยที่ใช้ในการดำรงชีวิตและอำนวยความสะดวกตามสังคมสมัยใหม่ ผู้คนเริ่มเปลี่ยนแปลงตนเองเพื่อรองรับกระแสแห่งการพัฒนา เริ่มเปลี่ยนจากการทำนา เป็นการทำสวนลำไย เนื่องจากเป็นไม้ผลทางเศรษฐกิจที่ได้ราคาสูง มากกว่าการทำนา เกษตรจึงทำการปลูกลำไยกันมาก พื้นที่ที่เคยทำนาเปลี่ยนเป็นทำสวนลำไย ซึ่งก็ทำให้เกษตรกรที่ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น แต่เมื่อหันมาปลูกลำไยกันมากขึ้น ผลผลิตลำไยจึงมาตามไปด้วย ในที่สุดเกิดภาวะราคาลำไยตกต่ำ เช่นปัจจุบัน เกษตรได้รับผลกระทบและความเดือดร้อน รายได้ที่เคยได้ก็ลดลงเป็นอย่างมาก บางคนถึงกลับขาดทุนไปเลยทีเดียว การเปลี่ยนทางเศรษฐกิจจึงทำให้ชีวิตของชาวบ้านต้องดิ้นรนต่อสู้มากขึ้น เมื่องานในท้องถิ่นน้อยลงจึงหันมาจ้างงานอาชีพใหม่ เกษตรหันเหตัวเองเป็นช่าง ทำงานรับจ้าง หรือแม้แต่กระทั่ง คนหนุ่มสาวก็เข้ามาทำงานในเขตเมืองเชียงใหม่ เมืองลำพูนและตามนิคมอุตสาหกรรม เพื่อหารายได้ให้เพียงพอต่อภาระที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีความใกล้เคียงสอดคล้องกับ วราพร ศรีสุพรรณ(2534) กล่าวว่าเมื่อสังคมมีวิวัฒนาการมากขึ้นจะมีความซับซ้อนของระบบต่างๆ มากขึ้น ทำให้มนุษย์ต้องเผชิญหน้ากับความสับสนในสังคมยิ่งขึ้น ดังนั้นมนุษย์จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ระบบต่างๆ ในสังคม เพื่อช่วยให้สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

สาเหตุการเปลี่ยนแปลงอีกประการหนึ่ง คือ ประชากรที่เพิ่มมากขึ้นทั้งคนในท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้น มีลูก มีหลาน และผู้ที่อพยพมาอยู่อาศัยในภายหลัง ผู้ที่เข้ามาอยู่อาศัยภายหลังได้เข้ามาขอซื้อ ขอเช่า พื้นที่บริเวณริมถนนเพื่อทำการค้าขาย ในขณะที่ชาวบ้านดั้งเดิมอาศัยกันอยู่ด้านในจะไม่ปลูกสร้างบ้านอยู่ริมถนน แต่คนที่มาใหม่กลับใช้ประโยชน์จากพื้นที่ริมถนน ซึ่งอยู่ใกล้กับต้นยาง ซึ่งทำให้มีปัญหา เนื่องจากผู้ที่มาอยู่ใหม่เหล่านี้เห็นว่าต้นยางทำให้เกิดความเดือดร้อนและอันตราย กีดขวางการเข้า-ออก จึงมีคนที่ต้องการทำลายต้นยาง ด้วยการเจาะรูเอาดินประสิวใส่ต้นยาง ทำให้ต้นยางตายและลดน้อยลงไปมากเมื่อเปรียบเทียบกับเมื่อก่อนที่ต้นยางและต้นขี้เหล็กขึ้นเป็นแนวตลอดสองข้างถนน บริเวณถนนสายนี้มีอากาศที่ดี ร่มเย็น แต่ในปัจจุบัน สภาพต้นยางเหลือน้อยลงมากทำให้สภาพอากาศแปร่ง ซึ่งการเพิ่มขึ้นของประชากรทำให้เกิดผลกระทบตามมา มีความสอดคล้องกับ วราพร ศรีสุพรรณ(2534) กล่าวว่า ผลสะท้อนอย่างหนึ่งของการเพิ่มประชากร ทำให้เกิดความขัดแย้งและแย่งชิงทรัพยากร เครื่องมือในการแย่งชิงนั้นมีหลายรูปแบบ เช่น การใช้

มาตรการทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังมีผลสะท้อนกลับในรูปของภาวะมลพิษต่างๆ

การศึกษาความเป็นมาและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ที่มาจากการพัฒนาและการที่ประชากรเพิ่มขึ้นนั้น ทำให้เห็นว่า ในอดีตการพัฒนาความเจริญมิได้วางแผนไว้ชัดเจน มิได้กำหนดบทบาทของถนนสายเชียงใหม่-ลำพูนที่แน่นอน ว่าควรส่งเสริมให้มีบทบาทใด เช่น เป็นถนนเศรษฐกิจ เป็นถนนที่เชื่อมต่อระหว่างเมืองเท่านั้น เพราะจะทำให้สามารถวางแผนทางการในการพัฒนาได้อย่างเหมาะสม การพัฒนาที่ผ่านมาจึงมุ่งเพียงสร้างความสะดวกสบาย ในด้านวัตถุเพื่อจุดประสงค์ให้ประชาชนเกิดความอยู่ดี กินดี แต่ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ควบคู่กันไปด้วยการพัฒนาจึงไม่ได้มีการออกกฎ หรือมาตรการขึ้นมาใช้เพื่อควบคุมพื้นที่ ทำให้ในปัจจุบันประชากรที่มากขึ้นได้ปลูกสร้าง บ้านเรือน อาคารร้านค้า ล้ำเขตพื้นที่ถนนเพื่อผลประโยชน์ของตน โดยมีได้คำนึงถึงความเดือดร้อนของผู้อื่น และทำให้ต้นยางที่เป็นมรดกที่ล้ำค่าถูกทำลายลงมาก โดยมีคิดว่าความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นตามมา

6.2.1.2 ประชาชน ยังเห็นว่า ปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นปัญหามลพิษฝุ่นละออง ปัญหาการจราจร ที่ในปัจจุบันมีปริมาณรถเพิ่มมากขึ้นจากเดิมมาก ปัญหาขยะ และปัญหาสภาพแวดล้อมอื่นๆ ปัญหามลพิษทางเสียง ปัญหาความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง และปัญหาน้ำเน่าเสีย ยังเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นไม่มาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่าปัญหาทางสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ ค่อยๆ เกิดขึ้น ประชาชนที่อยู่อาศัยในบริเวณจึงเกิดการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมจึงทำให้รู้สึกว่า ปัญหาสิ่งแวดล้อมเหล่านี้เกิดขึ้นน้อย และประชาชนยังไม่เห็นความสำคัญว่าปัญหาที่เขามองเห็นว่าเล็กน้อยเหล่านี้ เมื่อปล่อยทิ้งไว้ต่อไป จะนำมาสู่ปัญหาทางสิ่งแวดล้อมที่แก้ปัญหายุ่งยาก ประชาชนตามชนบทมักจะไม่สนใจต่อความเดือดร้อนรอบๆข้าง หากว่าผลกระทบนั้นมิได้เกิดขึ้นหรือส่งผลกระทบต่อตนเอง ดังนั้นในเรื่องปัญหาทางสิ่งแวดล้อมในบริเวณถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน ในปัจจุบันยังไม่เห็นชัดในรูปธรรม เช่น เกิดการเจ็บป่วย เกิดการเสียชีวิต หรือภัยพิบัติร้ายแรงใดๆ ชาวบ้านก็ยังไม่เกิดความใส่ใจและให้ความสนใจต่อปัญหา ซึ่งอาจอธิบายได้จากแนวคิดการรับรู้ภัยธรรมชาติ ที่ ประหยัด ปานดี(2540) ได้วิเคราะห์ว่า ปัญหาต่อภัยธรรมชาติ สาเหตุผลกระทบ การจัดระเบียบ การปรับตัว ให้เข้ากับภาวะเสี่ยงภัย เป็นการวิเคราะห์ให้ทราบถึงภัยธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้นได้เสมอ ถ้ามนุษย์ไม่ยังคิดการใช้ทรัพยากรสาธารณะ เช่น แม่น้ำอาจเป็นต้นเหตุแห่งอุทกภัย ทำความเสียหายต่อทรัพย์สิน เป็นต้น ความเสียหายที่เกิดจากภัยธรรมชาติ จะมีส่วนผลักดันให้เกิดอิทธิพลกับสังคมใหม่ ประชาชนควรได้รับการกระตุ้นให้เกิดความสนใจ ปัญหาบนถนนสายเชียงใหม่-ลำพูนก็เช่นเดียวกัน ถึงแม้จะไม่ใช่ปัญหาที่เกิดจากภัยพิบัติธรรมชาติ แต่เป็นปัญหาทางสิ่งแวดล้อมที่ผลกระทบต่อประชาชน ความเสียหายจากสิ่งแวดล้อมที่ยังไม่เห็นเป็น

รูปธรรม จึงยังไม่สามารถทำให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวและตระหนักในปัญหา ประชาชนส่วนใหญ่จึงรอให้เกิดปัญหาที่ทำให้เกิดเสียหายเกิดขึ้นเสียก่อน จึงจะทำให้หันมาสนใจต่อภัยร้ายแรงนั้น

6.2.2 ความคิดเห็นในการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน

ความคิดเห็นในการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมถนนสายเชียงใหม่-ลำพูนนั้น ผลการศึกษาที่มีความเห็นที่คล้ายคลึงกัน ตามแนวคิดของความคิดเห็น สุชา จันท์ธอม และสุรางค์ จันท์ธอม(2520) กล่าวว่า “ความคิดเห็นเป็นเรื่องของความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งแสดงออกด้วยการ พูด เขียน การปฏิบัติ ถือได้ว่าเป็นการแสดงออกทางทัศนคติ โดยมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบและพร้อมที่จะมีปฏิกิริยาต่อสถานการณ์ภายนอก ซึ่งความคิดเห็นของบุคคลจะเกี่ยวกับพื้นฐานประจำตัวบางอย่าง เช่น พื้นความรู้ ประสบการณ์ในการทำงานระหว่างบุคคลนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลและกลุ่มมีความคิดเห็นไปในทิศทางหนึ่งทิศทางใด จะเป็นรากฐานในการก่อให้เกิดความคิดเห็นต่อสิ่งนั้น ๆ”

ผลการศึกษาความคิดเห็นส่วนใหญ่จากการสนทนาค่อนใกล้เคียงกัน และมีความสอดคล้องใกล้เคียงกับแผนการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อม ถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน ของสำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม โดยที่ประชาชนไม่ได้รับรู้รายละเอียดของโครงการแต่อย่างใด ทั้งนี้ความคิดเห็นต่อโครงการมีทั้งผู้ที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยในขั้นตอนรายละเอียดต่างๆ ในเรื่องการปรับผิวจราจรเป็น 2 ช่องทาง มีความเห็นด้วยและสมควรทำ การทำทางจักรยานและทางเดินเท้า มีทั้งผู้ที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย เกิดจากความแตกต่างในลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณถนนสายนี้ การปลูกเสริมต้นยางและต้นจี้เหล็ก มีทั้งผู้ที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย เนื่องจากมีกลุ่มที่ต้องการให้อนุรักษ์ต้นยาง ที่เป็นเสียงส่วนใหญ่ และกลุ่มที่ไม่ต้องการให้อนุรักษ์ไว้ต้นยาง เนื่องจากลักษณะการใช้ที่ดินที่แตกต่างกัน ในกลุ่มที่อนุรักษต้นยางเห็นถึงประโยชน์ของต้นยางและต้องการให้มีการปลูกเสริมต้นยาง ต้นจี้เหล็กแทนต้นที่ตาย และในกลุ่มที่ไม่ต้องการให้อนุรักษ์ต้นยางเห็นว่าต้นยางเป็นสาเหตุให้เกิดอันตรายบนท้องถนนและผู้ที่อยู่ใกล้ต้นยาง ซึ่งสอดคล้องกับ สุเมธ เจตปิยะวัฒน์(2535)ศึกษาพบว่า ผู้ที่มีทัศนคติเชิงบวกต่อการอนุรักษ์ต้นยาง เห็นว่าต้นยางเป็นสัญลักษณ์ร้อยละ 90.8 เห็นว่าต้นยางมีคุณสมบัติประโยชน์ ร้อยละ 87.9 ต้นยางไม่ใช่สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ ร้อยละ 80.4 และต้องการให้มีการปลูกทดแทนต้นที่ตาย ร้อยละ 70.7 และในกลุ่มที่มีทัศนคติทางลบไม่ต้องการอนุรักษ์ต้นยาง เห็นถึงผลเสียของต้นยาง ก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตและทรัพย์สิน ร้อยละ 68.0 ก่อให้เกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน 52.2 ส่วนในเรื่องวิธีการและมาตรการดูแลรักษา เห็นว่าเจ้าหน้าที่ต้องมาดูแลให้ทั่วถึง

การจัดภูมิทัศน์ให้เกิดความสวยงาม ต้องการให้มีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับให้เกิดความสวยงามและลดปัญหามลพิษ พื้นที่ว่างควรมีสวนสาธารณะ เพื่อออกกำลังกาย การปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ให้เกิดความสวยงามนั้น เรื่องของสาธารณูปโภคและสาธารณูปการมีส่วนเกี่ยวข้องด้วยเช่นกัน ประชาชนต้องการท่อระบายน้ำสองฝากถนนและสายไฟฟ้าและสายโทรศัพท์ที่ควรทำให้เรียบร้อยกว่านี้ ซึ่งเป็นความต้องการที่มีความสอดคล้องกัน และองค์ประกอบทางภูมิทัศน์ ได้แก่ โทรศัพท์ ป้ายโฆษณา ไฟส่องสว่างและทางข้าม ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นที่สอดคล้องกัน ควรมีรูปแบบที่มีความเหมาะสมกับท้องถิ่น ทั้งรูปลักษณะ สี สัน ขนาด ซึ่งใกล้เคียงกับลักษณะของอาคารบ้านเรือนควรมีการอนุรักษ์รูปแบบพื้นเมืองของชาวเหนือและมีการควบคุม ขนาด สี และความสูงของอาคาร

การพัฒนาวัดและโบราณสถาน เนื่องจากวัดมีความผูกพันกับชาวบ้านมาตั้งแต่อดีต ควรทำการอนุรักษ์และฟื้นฟูให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และเสริมสร้างวัฒนธรรม และในการเสริมกิจกรรมสองข้างทางที่เหมาะสม คือการจัดตั้งร้านค้าชุมชน ที่นำผลิตภัณฑ์ที่เป็นภูมิปัญญาของแต่ละชุมชนในท้องถิ่นออกมาจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน

ความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่จึงมีแนวทาง ที่ต้องการให้การพัฒนาสภาพแวดล้อมของถนน ให้มีรูปแบบที่มีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น การนำลักษณะพื้นบ้านของชาวล้านนาประกอบในการพัฒนา โดยที่ประชาชนจะไม่แน่ใจว่าจะทำให้เกิดความสวยงามอย่างไร แต่ต้องการเห็นความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองมากกว่า ต้องการให้เห็นความเป็นเอกลักษณ์วัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งเอกลักษณ์ของชาวล้านนา นอกจากลักษณะที่เห็นได้จากภายนอกแล้ว ยังรวมไปถึง ก็คือ การส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรม การรักษาประเพณีที่สำคัญ ประเพณีการบวชต้นยาง ที่จะทำกันเป็นประจำทุกปี ในวันที่ 1ม.ค หรือประเพณีสงกรานต์ที่สำคัญ เป็นต้น นั่นก็แสดงว่าการพัฒนาถนนสายเชียงใหม่ไม่ควรพัฒนาแต่ทางกายภาพเท่านั้น ต้องพัฒนาจิตใจ สังคม วัฒนธรรม ไปพร้อมกันด้วย

6.2.3 บทบาทการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน

ในการที่จะทำการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน นั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่สำคัญ การเปลี่ยนมาให้ความสำคัญกับประชาชน เบื้องต้นมากขึ้น โดยให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีบทบาทในหลายๆ กรณี ซึ่งประชาชนเจ้าของพื้นที่รู้ว่าที่ท้องถิ่นมีปัญหาอะไร และประชาชนในท้องถิ่นต้องการอะไร(มนัส สุวรรณ ,2541)

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ 2540 ได้บัญญัติรับรองว่า “บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ตามที่กฎหมายบัญญัติ”(มาตรา 46) อีกทั้งตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ก็ได้กำหนดแนวทางในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน และชุมชนในท้องถิ่นให้สามารถบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน ตัดสินใจและติดตามประเมินผล ในโครงการพัฒนาของรัฐที่จะมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....”

ผลจากการศึกษา บทบาทการเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน พบว่า ประชาชนมีบทบาทในเข้ามามีส่วนร่วมในระดับที่น้อยมากในทุกขั้นตอนการมีส่วนร่วม ตั้งแต่ การคิดค้นหาปัญหาและสาเหตุ การวางแผนพิจารณาดำเนินการร่วมลงทุนและปฏิบัติการ การติดตามและประเมินผล สิ่งที่พบในการวิจัยครั้งนี้ คือ ชาวบ้านไม่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน และขาดการประสานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชชีระ พันธ์ธรรมกุล(2541)ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มรดกต้นยางนา พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ คือการมีส่วนร่วมในการคิดค้นหาปัญหาและสาเหตุ โดยเฉลี่ย 2.60 การวางแผนและดำเนินการมีส่วนร่วมโดยเฉลี่ย 2.64 ด้านการเงินและปฏิบัติงานมีส่วนร่วมโดยเฉลี่ย 3.74 และด้านการติดตามและประเมินผล มีส่วนร่วมโดยเฉลี่ย 2.60 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับต่ำ

6.2.3.1 บทบาทการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุ

ผลจากการศึกษา พบว่า ประชาชนยังขาดความรู้ และขาดความรักความหวงแหนต่อทรัพยากรในท้องถิ่น ในการที่จะอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน เนื่องจากปัญหาสภาพแวดล้อมในปัจจุบันบริเวณถนนสายนี้โดยภาพรวมทั้งสายประชาชนยังเห็นว่าอยู่ในสภาพดี และปัญหาที่เกิดขึ้นยังไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวัน ในปัจจุบัน ชาวบ้านไม่ได้ตระหนักว่าหากปล่อยให้ปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นต่อไป ในอนาคตย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของทุกคนบนถนนสายนี้ เมื่อชาวบ้านไม่ตระหนักถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้น จึงไม่เกิดการค้นค้นหาสาเหตุปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ด้วยการวางแผนและไม่สนใจปัญหาเหล่านี้ ถึงแม้ว่าจะมีการพูดคุยกันบ้างในละแวกบ้าน แต่ก็เป็นการมีส่วนร่วมทางอ้อม เป็นลักษณะที่ไม่เป็นทางการ เมื่อกระบวนการคิดค้นหาปัญหาและสาเหตุของประชาชนมิได้เกิดขึ้น และการมีส่วนร่วมที่น้อยนั้นเนื่องจากแนวทางการพัฒนาที่ยังไม่ชัดเจน เจ้าหน้าที่ยังมีได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการหาแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสม ซึ่งตรงกับแนวคิดของ เจมส์ค็อกซ์ ปิ่น

ทอง(2526) กล่าวถึงเรื่องการระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบทว่า เจ้าหน้าที่และระบบราชการ เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน มีลักษณะ นโยบายที่มาจากเบื้องบน ระบบเจ้าหน้าที่ ขาดการประสานงานและรับผิดชอบต่อนโยบายหลักของหน่วยงาน มีความสัมพันธ์แบบผู้ใหญ่ผู้น้อย มักมองตัวเองสูงกว่าชาวชนบท ทำให้ไม่เกิดการปฏิบัติงานเพื่อชาวชนบทอย่างแท้จริง และหน่วยงานไม่มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น ดังนั้นการทำความเข้าใจกับชุมชน ให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และวางแผนในทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสัมพันธ์กับชีวิต จะทำให้ชาวบ้านเกิดการวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ที่กำลังเป็นอยู่ และเห็นปัญหาที่เกิดขึ้น เมื่อคนเกิดจิตสำนึก และตระหนักถึงภัยที่จะเกิดขึ้น จะทำให้เกิดความต้องการในการเปลี่ยนแปลง การพัฒนา ก็จะเกิดขึ้น โดยสมัครใจ การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมจะต้องเริ่มตั้งแต่การค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหา และดำเนินสู่ขั้นต่อไป ชูเกียรติ ลีสุวรรณ(2534)กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเกิดจากความเชื่อที่ว่า มนุษย์เป็นสิ่งที่มิมีปัญญาตระหนักรู้ และควบคุมสิ่งแวดล้อมได้ การมีส่วนร่วมจะส่งผลกระทบต่อ ชีวิตของตัวประชาชนเอง ต่อสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและสิ่งแวดล้อม ในสภาพจริงของถนนสาย เชียงใหม่-ลำพูน ชาวบ้านยังไม่มีตระหนักถึงปัญหาต่างๆและไม่ได้รับการกระตุ้นจากหน่วยงาน ทำให้กระบวนการคิดค้นหาปัญหาและสาเหตุไม่เกิดขึ้น

ในการค้นหาปัญหาสาเหตุนั้น ประชาชนควรได้รับการเปิดโอกาสและเชิญไปเข้าร่วมในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งประชาชนก็มีความยินดีและเต็มใจที่จะเข้าร่วมในการแสดงความคิดเห็น ซึ่ง ไพรัตน์ เชชะรินทร์(2527) ได้เสนอหลักการพัฒนาที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม โดยยึดหลักความต้องการและปัญหาของประชาชนเป็นจุดเริ่มต้นของกิจกรรม สอดคล้องกับ สภาพแวดล้อมนั้น ขึ้นตอนต่างๆ ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นและวางนโยบาย ร่วมตัดสินใจใช้ทรัพยากรให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและไม่กระทบต่อระบบนิเวศ

6.2.3.2 บทบาทการมีส่วนร่วมในการวางแผนพิจารณาดำเนินการ

การวางแผนพิจารณาดำเนินการ เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย ที่สุดนั้น นิธิ เอียวศรีวงศ์(2536) วิเคราะห์ว่า การแก้ปัญหาของชุมชน ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในทุกขั้นตอน เพราะประชาชนในชุมชนมีศักยภาพจากฐานวัฒนธรรมการผลิต ที่จะรักษา ทรัพยากร และยังมีความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยเอื้ออำนวยต่อการตัดสินใจ การพัฒนาต่างๆ ผู้รับผิดชอบต้องการวางแผน มีนโยบายเป็นหลัก Eidsrik(1978) ได้สรุปรูปแบบของการเปิดโอกาส ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจที่รัฐ หรือนักจัดการศึกษา ค้นคว้าปัญหาต่างๆ นำเสนอให้ประชาชนหาแนวทางแก้ไข และ อนุรักษ ปัญญาวัฒน์(2541) ได้วิจัยพบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนต้องมีอิสระในการแสดงข้อคิดเห็น ข้อคิด ข้อเสนอแนะด้วยความพอใจ ไม่มีใครชักจูง อันเป็นกระบวนการประชาธิปไตย ผลจากการศึกษาบทบาทในการวางแผนพิจารณา

ดำเนินการของประชาชนมีบทบาทที่น้อยมาก เนื่องจากขั้นตอนการค้นหาปัญหาสาเหตุมีน้อยมาก การวางแผนพิจารณาคำเนินการจึงมีน้อยตามไปด้วย การเข้าไปมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมมักไม่ใช่ชาวบ้านส่วนใหญ่ บทบาทส่วนใหญ่อยู่ที่ผู้นำที่มีโอกาสที่จะได้เข้าร่วมการประชุมต่างๆ ทำให้เห็นว่าสถานภาพทางสังคมที่แตกต่างกันมีผลต่อการเข้าไปมีบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาชนธรรมดาไม่ได้รับโอกาสในการที่จะเข้าร่วมและชาวบ้านยังคงชินอยู่กับการพัฒนาแบบเก่า ที่รัฐเป็นผู้กำหนดนโยบายจากเบื้องบนลงล่าง ทำให้บทบาทในขั้นตอนที่อยู่ในระดับน้อย เนื่องจากยังอยู่ในระดับการรอรับคำสั่ง ซึ่ง Arnestein(อ้างใน กัญญา กาญจนบุรานนท์ 2534) ได้จัดระดับของการมีส่วนร่วมไว้ ซึ่งในขั้นของการรอรับคำสั่ง รอรับบริการ รอรับการบอกเล่า จัดอยู่ในระดับที่ประชาชนไม่มีส่วนร่วมเลย ผลจากการศึกษาจึง พบว่า การวางแผนและการกำหนดนโยบายต่างๆ ควรเป็นหน้าที่ของรัฐ โดยรัฐจะต้องเป็นแกนนำและดึงชาวบ้านเข้าไปมีส่วนร่วม ซึ่งชาวบ้านเองก็มีความต้องการในการที่จะเข้าร่วมการวางแผน เพื่อให้เกิดแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสม ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มาตรา 46 ได้ระบุว่า บุคคลซึ่งรวมตัวกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ย่อมมีสิทธิ์ในการอนุรักษ์ฟื้นฟู จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลป หรือวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน ทั้งนี้ตามกฎหมายบัญญัติ ในเรื่องนี้ เป็นหน้าที่ของทั้งสองฝ่ายควรทำการพิจารณาร่วมกัน

ในการที่ทำการพัฒนาหรือปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่มีอยู่ เพราะเป็นการส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและคุณภาพของสิ่งแวดล้อมด้วย จำเป็นที่หน่วยงานและประชาชนจะต้องคิดร่วมกัน หาแนวทางแก้ปัญหาาร่วมกัน การนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ ฝ่ายรัฐจำเป็นต้องรับฟังความคิดเห็น การตัดสินใจ แนวทางแก้ปัญหาที่มาจากประชาชน แนวทางการนำเอาความคิดภายใต้ประชามติ หรือการทำประชาพิจารณ์ เพื่อนำไปสู่การวางแผนที่เป็นการตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น จะทำให้การพัฒนาประสบผลสำเร็จ

6.2.3.3 บทบาทการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติการ

ในการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน อาจจะต้องมีการทำกิจกรรม หรือดำเนินการร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น เนื่องจากในการจัดการพัฒนานั้น เป็นโครงการที่คงจะต้องใช้งบประมาณเป็น เพื่อให้การพัฒนาสำหรับ ในระหว่างการพัฒนาเจ้าหน้าที่ มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสูง การขอความร่วมมือกับประชาชน เพื่อขอการบริจาค ทรัพย์สิน หรือสิ่งของ และแรงงาน เป็นส่วนหนึ่งของการมีส่วนร่วม ในขั้นตอนนี้ ประชาชนเห็นว่าสามารถให้ความร่วมมือได้มากกว่าขั้นตอนอื่น เนื่องจากประชาชนมีความเห็นว่า โครงการนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น แต่ทั้งนี้การเสียสละทรัพย์สิน เสียสละสิ่งของและแรงงานเพื่อช่วย

เหลือการดำเนินของทางราชการ อาจสละทรัพย์เพียงเล็กน้อย หรือไม่ควรเสียเงินทองเลย การเสียสละทรัพย์ต้องไม่ทำให้เกิดเดือดร้อนหรือลำบาก และต้องไม่มากไปกว่าผลประโยชน์ที่จะได้รับ และไม่เป็นการบังคับต้องทำด้วยความสมัครใจและเต็มใจ ดังนั้นความสามารถในการให้ความช่วยเหลือ จึงเป็นเรื่องที่ขึ้นอยู่กับความเต็มใจและพอใจของแต่ละคน และไม่ถูกบังคับ แต่ส่วนใหญ่เห็นว่าถ้าไม่มากมากนักก็คงพอช่วยได้ ซึ่งผลการวิจัยของวัชรระ พนิษฐกรรมกุล(2541) ในเรื่องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มรดกคันทันยงนา ก็พบว่าค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติการสูงกว่าขั้นตอนอื่นๆ นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์(2527) กล่าวว่า ประชาชนต้องไม่เสียเงิน เสียทอง ค่าใช้จ่ายในการมีส่วนร่วมมากเกินไปที่เขาจะประเมินผลตอบแทนที่จะได้รับ Cohen และ Uphoff (1977)กล่าวว่า ปัจจัยที่ผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่างๆ อย่างสลับซับซ้อน มิใช่ด้านใดด้านหนึ่ง จะต้องพิจารณาถึงมิติของการมีส่วนร่วม และบริบท สภาพแวดล้อม ตลอดจนจังหวะและช่วงเวลาของการมีส่วนร่วม แต่ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลในท้องถิ่น มีมากมายหลายอาชีพ บทบาทการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านอาชีพและเวลาด้วย และสถานภาพทางสังคมก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่เป็นอุปสรรค ผู้ที่มีตำแหน่งหน้าที่ทางสังคม มักจะต้องเข้าร่วมในโครงการต่างๆ อยู่เสมอ แต่ผู้ที่เป็นบุคคลธรรมดาการเข้าร่วมจะแล้วแต่โอกาส การมีส่วนร่วมจึงต้องมีอิสรภาพ และเกิดความเต็มใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมที่จะเข้าร่วม Barnard(1972) มีแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดความพอใจในงานต้องมีสิ่งจูงใจเกี่ยวกับความมั่นคงและปลอดภัยทางสังคม ความมั่นคงในการทำงาน และมีหลักประกันอยู่ดีกินดี และแนวคิดของ นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527)กล่าวว่า ประชาชนต้องไม่รู้สึกระทอบกระเทือนต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือสถานภาพทางสังคม ในการมีส่วนร่วม อีกลักษณะหนึ่งของชาวบ้านที่พบคือลักษณะของการคล้อยตาม คือใครทำอะไรก็ทำด้วย ใครไปไหนก็ไป เป็นลักษณะที่ธรรมชาติของชาวบ้าน การมีส่วนร่วมจึงเกิดขึ้นในลักษณะของความที่ต้องการให้คนยอมรับของคนในชุมชนและเกิดความภาคภูมิใจแก่ตนเอง ซึ่งแนวคิดของ Maslow(1970) ในทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ คือต้องการความรักและมีส่วนร่วม เป็นความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับ การได้สัมพันธ์กับผู้อื่น การเป็นสมาชิกกลุ่ม มนุษย์มีความปรารถนาที่จะได้รับความรัก เอาใจใส่จากกลุ่มผู้ที่ใกล้ชิด และมนุษย์ยังต้องการได้รับการยกย่องนับถือ

ถึงแม้ว่าการศึกษาจะพบว่าการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติ ประชาชนยังไม่มียุทธศาสตร์มากนัก ทั้งการเป็นสมาชิกกลุ่ม การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ แต่ประชาชนมีความต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการเสียสละทรัพย์ และสิ่งของ ตามกำลังและร่วมลงแรงในการดำเนินการ ตรงกับที่ ปรัชญา เวสารัชช(อ้างในทวีทอง หงษ์วิวัฒน์,2527) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท กล่าวว่า จากลักษณะกิจกรรม โดยพิจารณาได้จากการที่แต่ละคนใช้กิจกรรม ในการพัฒนาและความพยายามดังกล่าวเป็นอีกหลายทางที่ผูกพันกับทรัพยากร และ

มีการเสียทรัพยากรบางอย่างโดยรวมแสดงความคิดเห็นการมีส่วนร่วม ในรูปแบบของการเขียน การพูด หรือการสื่อความหมายในรูปแบบอื่น ร่วมสละทรัพยากรวัตถุ หรือใช้เงิน วัสดุ ร่วมสละแรงงานหรือร่วมทำ ร่วมดำเนินการตามโครงสร้างงานในชนบทร่วมพัฒนาและร่วมสละเวลา

6.2.3.4 บทบาทในการร่วมติดตามและประเมินผล

บทบาทการมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานที่ดำเนินโครงการ เป็นเรื่องที่ชาวบ้านจะเข้าไปมีส่วนร่วมได้น้อยมาก เนื่องจาก การทำงานที่มาจากเบื้องบน ชาวบ้านจึงไม่มีสิทธิ์เข้าไปตรวจสอบ การที่จะทำได้นั้น ชาวบ้านต้องมีการรวมตัวกลุ่ม จัดตั้งเป็นองค์กร และมีผู้นำที่เข้มแข็ง ถึงจะสามารถตรวจสอบการทำงานและงบประมาณได้ เช่นเดียวกับที่ ไพรัตน์ เดชะรินทร์(2527) ศึกษาเรื่องนโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาในปัจจุบัน กล่าวถึงกระบวนการที่รัฐทำการส่งเสริมชักนำและสร้างโอกาสให้ประชาชนทั้งรูปส่วนบุคคล กลุ่มชน ชมรม สมาคม มูลนิธิ และองค์การอาสาสมัครเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องรวมกัน และตามที่ประชาชนต้องการรวมกลุ่มหาเงินทุน และดูแลเรื่องสาธารณะ สอดคล้องกับ อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์(2541) ได้วิจัยพบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชน ในกระบวนการตัดสินใจในประเด็นต่างๆ ของกิจกรรมมากรพัฒนา มีองค์ประกอบที่พิจารณาได้ในลักษณะของการใช้กระบวนการกลุ่ม การตัดสินใจต่อผู้ร่วมกิจกรรมนั้นได้รับการยอมรับ และแสดงความรับผิดชอบผูกพันด้วยสมาชิกผู้ร่วมกิจกรรม และตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ 2540 “สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมทั้งกับรัฐและชุมชนในการดูแลรักษา และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพหรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับความคุ้มครอง.....”(มาตรา 56 วรรคแรก) ผลการศึกษาในส่วนของการมีส่วนร่วมในการติดตามดูแลรักษา ประชาชนสามารถมีบทบาทเข้าไปมีส่วนร่วมทำได้มากกว่า เนื่องจากชาวบ้านสามารถช่วยกันดูแลรักษาหน้าบ้านของตนและดูแลภายในท้องถิ่นกันเองได้ สามารถเป็นหูเป็นตาดูแลได้และเมื่อพบปัญหาที่จะแจ้งไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง Stavenhagen(1970) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมจะช่วยสร้างความรู้สึกการเป็นเจ้าของ ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินการ ตามโครงการต่างๆ สามารถดำเนินการไปสู่จุดหมายได้

จากการศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมทำให้เห็นถึง ปัญหา อุปสรรค ที่เกิดขึ้น เนื่องจากประชาชนยังมีส่วนร่วมที่น้อยมาก จากผลการศึกษาปัญหาแรกที่พบ คือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน เนื่องจากประชาชนที่ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารนั้น ทำให้ขาดโอกาสในการเข้ามามีส่วนร่วม การสื่อสารหรือการประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มข้อมูลข่าวสารจะทำให้ประชาชนมีบท

บาทเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ซึ่ง คมสัน ยุทธะแพทย์(2535) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมขึ้นอยู่กับการให้ข้อมูลข่าวสาร การให้ข้อมูลข่าวสารหลายๆ ครั้งจะทำให้สามารถรับ และจดจำได้ง่ายและที่สำคัญทำให้มีการกระตุ้นให้มีการนำไปปฏิบัติได้จริง

ปัญหาและอุปสรรคอีกประการหนึ่ง เห็นได้จากการการดำเนินงานของรัฐเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การครอบงำโดยรัฐบาล และกลุ่มบุคคลต่างๆ ในลักษณะที่เรียกว่า การพัฒนาที่จัดการให้แก่ประชาชน ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม แต่การมีส่วนร่วมนั้นเป็นไปเพื่อสนับสนุนกิจกรรมตามที่รัฐบาลกำหนด ดังนั้นบทบาทของประชาชน คือ เป็นผู้สนับสนุน และเป็นผู้นับยอมตามที่รัฐกำหนด การศึกษาวิจัยนี้พบว่าประชาชนยังเป็นผู้รอรับคำสั่ง เนื่องจากเมื่อรัฐมีนโยบายหรือแผนมาสู่ท้องถิ่น ประชาชนจึงเข้าไปร่วม ซึ่งประชาชนมิได้เป็นผู้กำหนดปัญหาและการวางแผน ซึ่งสอดคล้องกับ บำรุง ปัญญา(2525) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาอยู่ที่รัฐเป็นฝ่ายกำหนดเป้าหมาย และกิจกรรมการพัฒนาไว้ก่อน และให้ชาวบ้านได้เข้าร่วมกิจกรรมที่กำหนดไว้

นอกจากนี้ยังมี ปัญหา และอุปสรรค ที่เกิดจากประชาชน คือ ปัจจัยส่วนบุคคลต่างๆ เช่น การประกอบอาชีพ หน้าที่การงานส่วนตัว การไม่ตระหนักถึงปัญหาที่ทำให้เกิดความไม่สนใจในปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับ จินตนา ทองรอด(2529) ได้กล่าวว่าปัญหาและอุปสรรคต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของชาวบ้าน คือ ชาวบ้านยังมองไม่เห็นความสำคัญในบทบาทของตน ชาวบ้านเกิดความเบื่อหน่ายต่อการทำงานของรัฐบาล ชาวบ้านมีภาระหน้าที่ส่วนตัวและในครอบครัว ชาวบ้านขาดความสามัคคี ชาวบ้านบางคนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนและมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน และผู้นำไม่ได้รับความเข้มแข็ง และปรัชญา เวสารัชช์(2528) ได้กล่าวถึงปัญหาที่เกิดจากประชาชนเป็นหลัก ได้แก่ ปัญหาความไม่รู้อันเกิดจากการขาดการศึกษา การขาดทุนทรัพย์ ความไม่สนใจของชาวบ้าน ความไม่เข้มแข็งของผู้นำ และความขัดแย้งที่เกิดจากกิจกรรมผลประโยชน์

6.3 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

6.3.1 แนวทางในการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน ควรได้รับการพัฒนาที่ชัดเจนว่าจะไปในทิศทางใด การกำหนดบทบาทของถนนไม่ใช่แต่เพียงเป็นถนนที่ใช้ติดต่อระหว่างเมืองเชียงใหม่-ลำพูนเท่านั้น แต่ควรกำหนดบทบาทให้เป็นถนนสายแห่งวัฒนธรรมด้วย

6.3.2 การพัฒนาสภาพแวดล้อมทางสภาพภูมิทัศน์ ควรพัฒนาให้เกิดความเป็นเอกลักษณ์เดียวกัน คือให้เป็นรูปแบบของวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยนำลักษณะของวัฒนธรรมพื้นบ้าน เช่น ลักษณะทางสถาปัตยกรรมล้านนา เอกลักษณ์ที่สำคัญของชาวพื้นเมือง มาประยุกต์ใช้ในการ

ออกแบบเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและเกิดเอกลักษณ์ที่เหมาะสม

6.3.3 การปรับปรุงสภาพแวดล้อม นอกจากจะให้เกิดความสวยงามแล้ว ควรคำนึงถึงความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง และสภาพการใช้งานที่มีความเหมาะสม ปลอดภัย

6.3.4 การปรับปรุงสภาพแวดล้อม เป็นระยะทาง 22 กิโลเมตร ต้องใช้เวลาในการพัฒนาที่ใช้เวลานานพอสมควร การส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรง จะทำให้เกิดความรักและความห่วงแหนต่อสภาพแวดล้อม

6.3.5 ควรมีการส่งเสริมด้านการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ชุมชนรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน ให้มากขึ้น เพื่อให้ชุมชนเกิดความรู้ความเข้าใจ และเกิดความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อม จะทำให้ประชาชนหันมาสนใจสภาพแวดล้อมในชุมชนของตนเองมากขึ้น

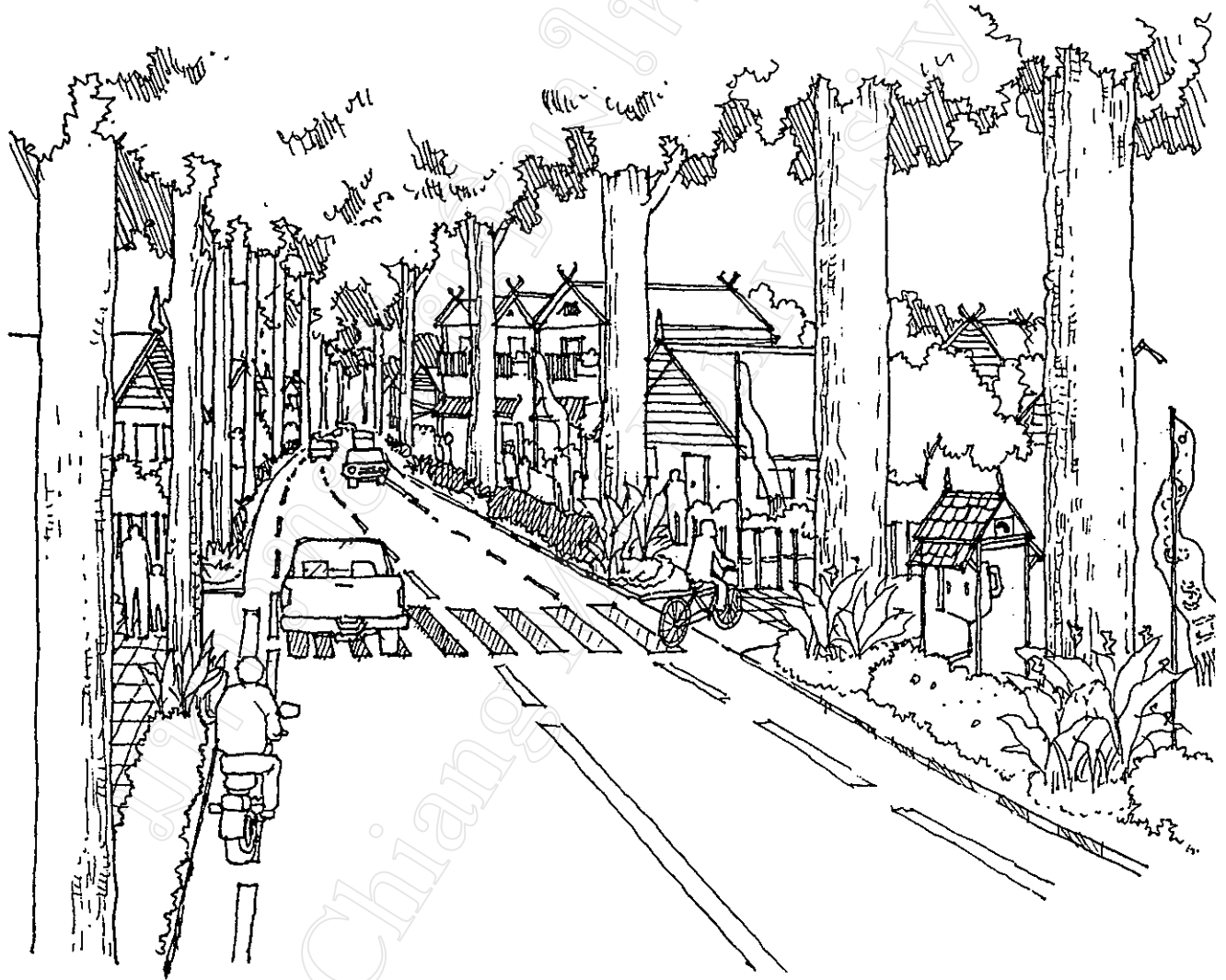
6.3.6 ควรส่งเสริมบทบาทของประชาชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น โดยรัฐเป็นผู้สนับสนุนให้ประชาชนเกิดการรวมกลุ่ม การจัดตั้ง องค์กรต่างๆ ขึ้นในชุมชน และให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้าร่วมตั้งแต่การค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา การวางแผนพิจารณาดำเนินการ การร่วมลงทุนและปฏิบัติการ และการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

6.3.7 การเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนา โดยให้ประชาชนมีความคิดเห็นอย่างอิสระในแนวทางที่ต้องการ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาที่เหมาะสม อาจหมายถึง การทำประชาพิจารณ์ ถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และผลประโยชน์ที่คุ้มค่า

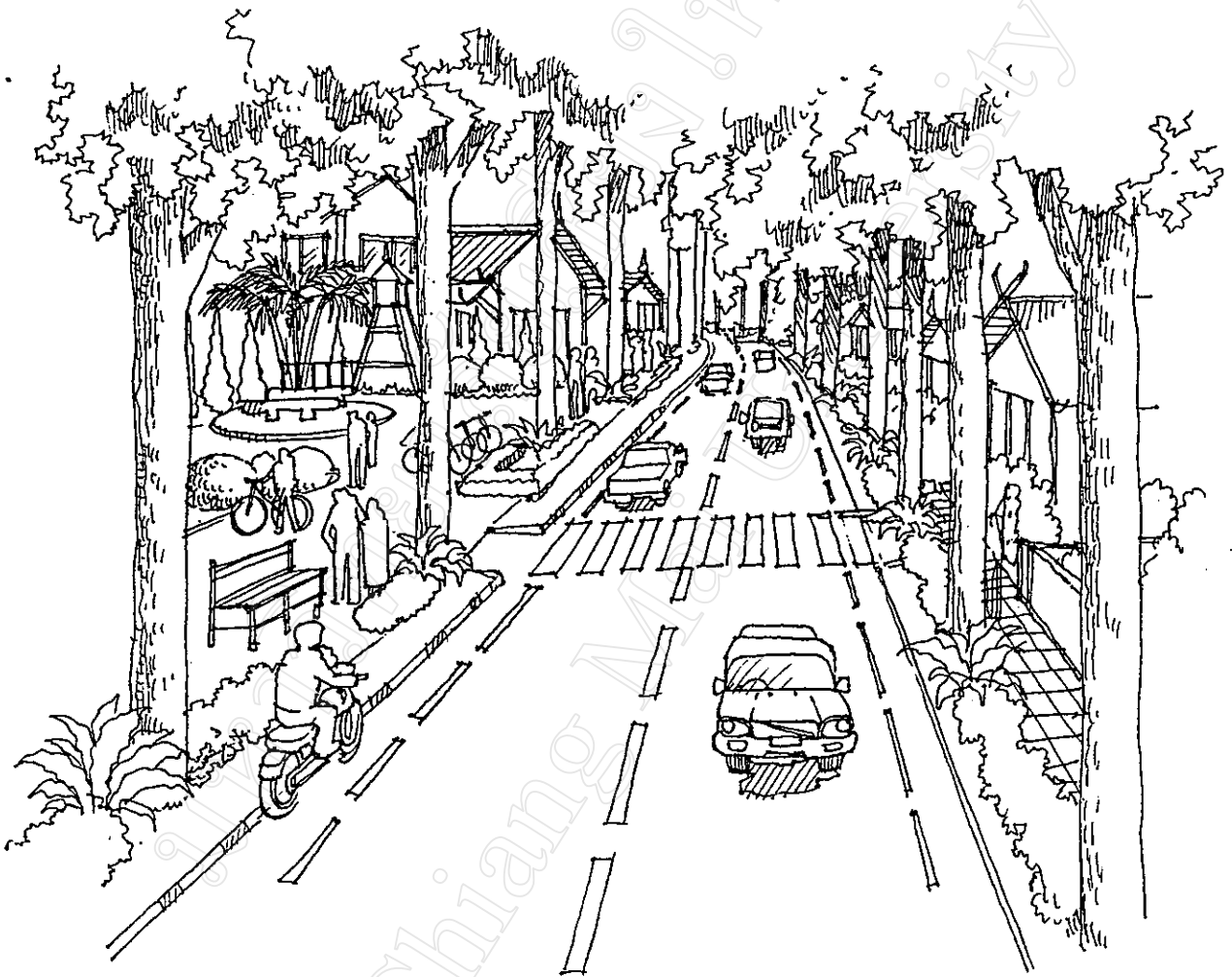
6.3.8 หน่วยงานรัฐทุกหน่วยงาน หน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้อง และประชาชนที่อยู่ในท้องถิ่น จะต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง มีการประสานงานและกิจกรรมร่วมกัน เพราะในการอนุรักษ์ไม่ใช่หน้าที่ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เป็นเรื่อง que ทุกหน่วยงานต้องเข้ามาร่วมมือกันเพื่อให้โครงการบรรลุเป้าหมาย

6.5 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

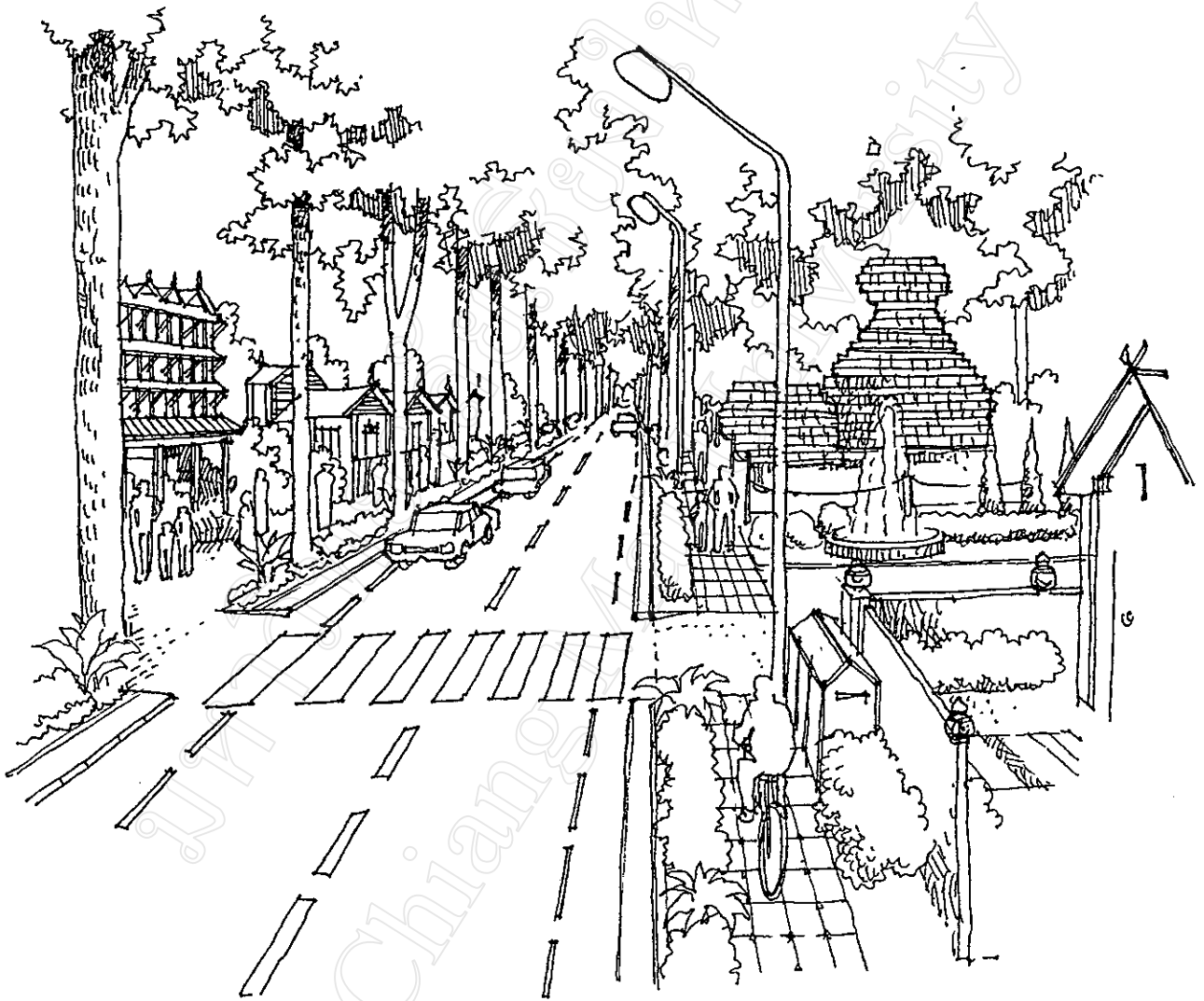
เนื่องจากการศึกษานี้เป็นการศึกษาโดยการใช้วิธีการจัดสนทนากลุ่ม ซึ่งผู้แทนที่ถูกเลือกเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นตัวแทนจากประชาชนเพียงกลุ่มเล็กๆจากประชากรจำนวนมาก ผลการศึกษาอาจไม่สามารถยืนยันความถูกต้องได้ทั้งหมด ควรมีการทำการศึกษาวิจัยเพื่อทำการสนับสนุนเพิ่มเติม ด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ที่จะได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชากรที่ครอบคลุมพื้นที่มากขึ้น เพื่อทำให้ผลการศึกษา เมื่อผสมกันระหว่างการวิจัยคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ จะสามารถยืนยันความถูกต้องและชัดเจนของข้อมูลที่ทำการศึกษาวิเคราะห์เพิ่มมากขึ้น

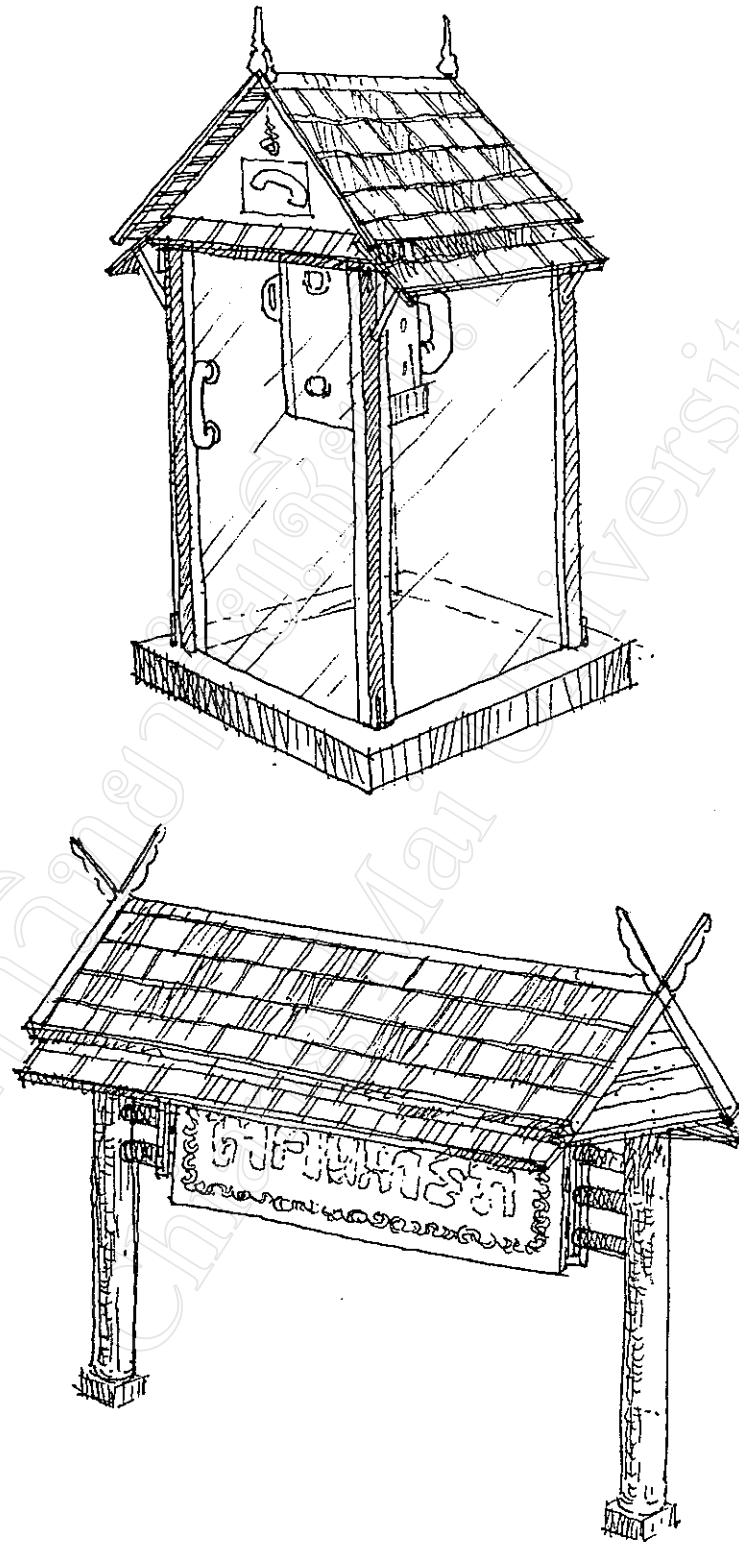
ภาพที่ 1 แสดงแนวทางการปรับสภาพภูมิทัศน์ การปรับปรุงผิวจราจรเป็น 2 ช่องทาง ช่องทางรถจักรยานยนต์ ทางเดินเท้าและทางจักรยาน

ภาพที่ 2 แสดงแนวทางการปรับพื้นที่เพื่อพัฒนาเป็นสวนสาธารณะ

ภาพที่ 3 แนวทางการปรับสภาพภูมิทัศน์บริเวณจุดสนใจ

ภาพที่ 4 แสดงแนวทางการพัฒนาส่วนประกอบภูมิทัศน์ เช่น ตู้โทรศัพท์ ป้ายบอกทาง